

Tjänsteutlåtande

Kommunkansliet

Till Kommunstyrelsen

Datum 2021-08-23

Dnr KS 2021/0154

Villkorat beslut om beviljande av bidrag till Stiftelsen Ingmarsö Norrgård och Skola angående uppstart av Norrgårdens Lantbruk på Ingmarsö

Sammanfattning

Stiftelsen Ingmarsö Norrgård och Skola (stiftelsen), som har sitt säte på Ingmarsö, har till Österåkers kommun inkommit med en ansökan upp till 2 mnkr för att delfinansiera byggnation av en ny ladugård för lantbruksverksamhet. Ansökan som till en början var daterad 2021-05-05 har reviderats samt kompletterats med en budgetkalkyl, och är därefter daterad 2021-05-21, se bilaga 1 till detta tjänsteutlåtande.

Det krävs inget bygglov för anläggande av byggnad på en jordbruksfastighet, såvida byggnaden är ämnad för verksamheten, däremot finns enligt Plan- och bygglagen (PBL) möjlighet för fastighetsägare att ansöka om så kallat frivilligt bygglov.

Österåkers kommun är beredd att fatta ett villkorat beslut om bidrag, det vill säga ett bidrag som kan utbetalas under förutsättning av att stiftelsen till kommunen inkommer med ansökan om frivilligt bygglov enligt PBL samt att en sådan ansökan ej möter hinder från kommunens sida. Stiftelsen inkom med en frivillig ansökan den 10 september.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår Kommunstyrelsen besluta

1. Bevilja Stiftelsen Ingmarsö Norrgård och Skola ett villkorat bidrag upp till 2 mnkr för att delfinansiera stiftelsens kostnader vilka är förknippade med uppförandet av en ny ladugård samt anpassning av befintlig ämnad för lantbruk, och vissa andra specificerade kostnader i enlighet med stiftelsens ansökan och i övrigt med förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2021-06-17.
2. Bidraget lämnas under förutsättning att Stiftelsen Ingmarsö Norrgård och Skola inkommer med en ansökan om frivilligt bygglov enligt Plan- och bygglagen samt att en sådan ansökan ej möter hinder från kommunens sida och vinner laga kraft.
3. Vid en eventuell framtida utbetalning av sökt bidrag, sker finansiering genom ianspråktagande av medel från centrala poster i Österåkers kommuns budget.

Tjänsteutlåtande

4. Vid en eventuell framtida utbetalning av sökt bidrag ska Stiftelsen Ingmarsö Norrgård och Skola till Österåkers kommun redovisa hur erhållet bidrag från kommunen har använts.
5. En eventuell framtida utbetalning ska ske mot uppvisande av erforderliga handlingar, såsom en faktura, i överenskommelse mellan stiftelsen och kommunen.

Bakgrund

Stiftelsen Ingmarsö Norrgård och Skola, som har sitt säte på Ingmarsö, har till Österåkers kommun inkommit med en ansökan upp till 2 mnkr för att möjliggöra byggnation av en ny ladugård ämnad för lantbruksverksamhet.

Stiftelsen Ingmarsö Norrgård och Skola bildades år 2006 efter att de sista enskilda ägarna av Norrgården testamenterade fastigheten till Österåkers kommun. Österåkers kommun och Ingmarsö Byalag bildade stiftelsen som då blev ägare av gården. Ingmarsö har ett unikt kulturmiljölandskap som formats av århundranden av skärgårdsjordbruk. På 1950-talet fanns åtta gårdar och ett 30-tal mjölkkor på ön. För att bevara odlingslandskapet startade Ingmarsö byalag projektet Ingmarsö kulturlandskap. Ett av målen med projektet har varit att få en ny bonde till ön efter att den tidigare lantbrukaren gått i pension så att marker som brukats kan hållas öppna och kulturlandskapet bevaras genom aktiv djurhållning. En viktig milstolpe i arbetet var att en större donation möjliggjorde uppförandet av en ny arrendatorbostad på ön.

Av ansökningshandlingarna, vilken bifogats detta tjänsteutlåtande, framgår de närmare omständigheterna och förutsättningarna kring förverkligandet av tillskapandet av en utvecklad och välfungerande jordbruksfastighet, med byggnader, betes- och jordbruksmarker samt djurhållning. Underlaget redovisar även hur Österåkers kommun, genom stiftelsen, kan bidra till ett levande jordbruk och därmed även uppnå de målsättningar som anges i Österåkers kommuns översiktsplan. Att skapa förutsättningar för en levande skärgård är något som också omfattas av Österåkers Kommunfullmäktige antagna Vision 2040.

För att åstadkomma ett öppet, icke igenväxt landskap krävs det betande nötboskap och jordbruk enligt stiftelsen. För en hållbar utveckling, både ekonomiskt och miljömässigt, menar den nye arrendatorn att 15 mjölkkor och 15 ungdjur är en lämplig storlek på beståndet. Antalet betande djur får inte vara för stort för de marker som finns på Ingmarsö samtidigt som beståndet behöver möjliggöra en försörjning för arrendatorn. Vidare menar stiftelsen att lantbruket på Ingmarsö är ett miljö- och hållbarhetsarbete av stor betydelse för alla i kommunen. Den äldre ekonomibygnaden, som använts som fårstall, kan bland annat enligt gällande djurskyddslagstiftning inte användas som kostall. En konsult från Hushållningssällskapet har tagits in i arbetet med att utforma byggnaden så att den uppfyller gällande regelverk på området.

Förvaltningens slutsatser

Stiftelsen inkom med en ansökan om frivilligt bygglov till kommunen den 10 september 2021. Det krävs i och för sig inget bygglov för anläggande av byggnad på en jordbruksfastighet, såvida byggnaden är ämnad för verksamheten. Även om byggnaden inte kräver bygglov, ska den ändå uppfylla andra krav i Plan- och bygglagen (PBL), exempelvis gällande anpassning till landskapet. Ansökan behandlas för närvarande av samhällsbyggnadsförvaltningen. En löpande kontakt pågår med både stiftelsen och närmast berörda grannar om bland annat placering, utformning och storlek.

Tjänsteutlåtande

Förvaltningen anser att det är möjligt för Österåkers kommun att fatta ett villkorat beslut om bidrag, det vill säga ett bidrag som kan utbetalas under förutsättning av att stiftelsen till kommunen inkommer med ansökan om frivilligt bygglov enligt PBL samt att en sådan ansökan ej möter hinder från kommunens sida, varför förvaltningen tillstyrker förslaget.

Kommunallagen (KL) omfattar några grundläggande kommunalrättsliga principer, vilka Österåkers kommun har att förhålla sig till. En grundläggande bestämmelse (jfr KL kap. 2 § 1) reglerar det kommunala kompetensområdet. Bestämmelsen skiljer på angelägenheter som är av enskilt intresse och sådana som är av allmänt intresse. För att en kommun ska få ha hand om en angelägenhet krävs det i första hand att det är av allmänt intresse. I Proposition 2016/17:171 s. 299 uttalas bl. a. att det som avgör om en angelägenhet är av allmänt intresse är om det kan anses vara ett allmänt, samhälleligt och till det egna området knutet intresse att kommunen vidtar en åtgärd. Denna fråga får bedömas med utgångspunkt i om det är lämpligt, ändamålsenligt och skäligt att kommunen befattar sig med angelägenheten. Begreppet allmänintresset förutsätter inte att det finns ett kvantitativt betydande behov. Det sistnämnda innebär således att kommunen kan vidta den tänkta åtgärden även om den kommer endast en mindre del av kommunens område, eller ett mindre antal av medlemmarna direkt till godo.

Proportionalitetsprincipen, att bidraget har en omfattning som står i proportion till den förväntade nyttan, behöver kommunen också förhålla sig till. Förvaltningens bedömning är att stiftelsen genom olika typer av insamlingar och andra aktiviteter har en delfinansiering för byggnadens uppförande. Det är dock inte möjligt för stiftelsen att med ideella krafter säkerställa en finansiering för hela projektet. Ett levande lantbruk med djurhållning bedöms vara en förutsättning för Ingmarsös långsiktiga utveckling och för att säkerställa att det unika kulturmiljölandskapet hålls öppet. En förstärkt lokal matproduktion kommer även att vara gynnsamt för andra företag på ön, inte minst bageriet, lanthandeln och krogen. Förbudet mot understöd till enskilda kan försvaras med hänsyn till att kommunens befogenheter att ge bidrag får bedömas med beaktande av arbetets inriktning, omfattning och allmänna betydelse för kommunens utvecklingsarbete.

Vidare tillstyrker förvaltningen förslaget om krav på återredovisning samt eventuell återbetalning av beviljade medel om det visar sig att stiftelsen ej tagit samtliga medel i anspråk för det avsedda ändamålet.

Bilagor

1. Ansökan avseende ”Upstart Norrgårdens Lantbruk”, daterad 2021-05-21,
2. Stadgar för stiftelsen Ingmarsö Norrgård och Skola.

Tjänsteutlåtande

Staffan Erlandsson
Kommundirektör

Peter Freme
Kanslichef

Kristina Eineborg
Näringsliv- och utvecklingsdirektör

Expedieras

- Stiftelsen Ingmarsö Norrgård och Skola
- Ekonomiavdelningen
- Akt

Digitala Signaturer